

Брюксел, 10 декември 2025 г.
(OR. en)

16451/25

Междуинституционално досие:
2025/0221(COD)

TRANS 628
ENER 654
CODEC 2029
POLMIL 409
COMPET 1304
MI 1016
CADREFIN 363
FIN 1517

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Съвета
Относно:	Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Механизъм за свързване на Европа за периода 2028–2034 г., за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1679 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2021/1153 – Частичен общ подход

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 16 юли 2025 г. Европейската комисия прие предложение за многогодишната финансова рамка за периода след 2027 г., включително предложение за „Механизъм за свързване на Европа“ (МСЕ). Предложението за МСЕ има за цел да осигури правното основание за периода 2028–2034 г. за инвестиции в трансевропейски мрежи за транспортна и енергийна инфраструктура, включително военна мобилност и трансгранични проекти за енергия, предимно за енергия от възобновяеми източници.

2. По отношение на транспорта предложението за МСЕ има за цел:
- а) да допринесе за завършването на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), като се фокусира по-специално върху инфраструктурни проекти със силно трансгранично измерение;
  - б) да допринесе за завършването на интелигентна, стабилна, безопасна, оперативно съвместима, декарбонизирана и устойчива TEN-T;
  - в) да инвестира в трансгранична свързаност с трети държави, като изпълнява примерните карти за TEN-T;
  - г) да адаптира TEN-T за двойно предназначение на транспортната инфраструктура с оглед на подобряването както на гражданската, така и на военната мобилност в целия ЕС;
3. По отношение на енергията предложението за МСЕ има за предназначение:
- а) като главна цел, да допринесе за разработването на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес в съответствие с Регламента за TEN-E в подкрепа на изграждането на вътрешния пазар и завършването на енергийния съюз чрез подкрепа за трансгранични инфраструктурни проекти в ЕС и със съседни трети държави;
  - б) да подобри оперативната съвместимост на мрежите, да улесни декарбонизацията на икономиката, да премахне участъците със затруднения в междусистемните връзки, да насърчи защитата и устойчивостта на критичната инфраструктура и да гарантира сигурността на доставките;
  - в) да улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията, предимно чрез подкрепа за трансгранични проекти за енергия от възобновяеми източници или чрез механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РАБОТАТА В СЪВЕТА

4. На 22 юли 2025 г. Комисията представи предложението за МСЕ и придружаващата го оценка на въздействието в работна група „Транспорт – интермодални въпроси и мрежи“.
5. С цел координиране и структуриране на работата на Съвета и в съответствие с член 19, параграф 3 от Процедурния правилник на Съвета, на заседанието си от 3 септември 2025 г. Комитетът на постоянните представители одобри създаването на **работна група ad hoc „Механизъм за свързване на Европа“¹**. Работна група ad hoc „Механизъм за свързване на Европа“ проведе шест заседания между 10 септември и 19 ноември 2025 г. и обсъди компромисните текстове на председателството.
6. Въз основа на коментарите, получени от държавите членки на заседанието на работна група ad hoc „Механизъм за свързване на Европа“ от 19 ноември 2025 г., председателството допълнително преразгледа компромисния текст, който беше обсъден от Комитета на постоянните представители на 3 декември 2025 г. Обсъждането показва широка подкрепа за компромисния текст на председателството, като са необходими само няколко корекции.
7. Промените спрямо предложението на Комисията са отбелязани с получер шрифт и подчертаване за добавения текст и зачертаване за заличения текст. Промените спрямо последния документ, представен на Комитета на постоянните представители на 3 декември 2025 г., са отбелязани допълнително в курсив.

---

¹ Документ ST 11716/25.

III. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА КОМПРОМИСНИЯ ТЕКСТ НА ПРЕДСЕДАТЕЛСТВОТО

8. Тъй като предложението за МСЕ е свързано със следващата МФР, всички разпоредби с отражение върху бюджета или от хоризонтално естество са отделени и поставени в скоби и по този начин са изключени от частичния общ подход в очакване на по-нататъшния напредък по МФР. Тези разпоредби, които са поставени в квадратни скоби в текста, се отнасят до позоваването на финансовия пакет по текущи цени и на дефлатора (съображение 1), позоваванията на инструмента InvestEU на ЕФК и механизма за изпълнение на Глобална Европа (съображения 19 и 20), позоваването на Регламента за изпълнението (съображение 28), продължителността на програмата (член 1), бюджета (член 4), подкрепата, която ще бъде предоставена чрез инструмента InvestEU и механизма за изпълнение на Глобална Европа (член 8, параграфи 3–5), и диференцираните процентни дялове на съфинансиране (член 10, параграфи 6–8). Разпоредбите в скоби може да бъдат преразгледани при нужда в хода на преговорите.
9. Компромисният текст на председателството също така не засяга въпросите, свързани с допълнителното целево заделяне на средства и географския баланс, които бяха определени като междусекторни по своя характер и излизащи извън рамките на програмата МСЕ.
10. Изменения на хоризонталните разпоредби:
- а) **Цели на програмата** – член 3 – беше поставен по-силен акцент върху приноса на МСЕ за декарбонизацията, интеграцията и конкурентоспособността на единния пазар. В съображенията беше добавена конкретна формулировка, подчертаваща необходимостта да се вземе предвид географската специфика на всяка държава членка, когато се разглежда трансграничното измерение на проектите.
  - б) **Трети държави, асоциирани към програмата** – член 7 – въпреки че в този член не бяха въведени преки изменения, в съображение 31 бяха добавени разяснения относно съществуващия начин на действие, включително по отношение на значението на запазването на еднаквите условия на конкуренция.

- в) **Допустимост** – член 9 – членът е преработен, за да се подобри правната обосновааност и яснота чрез определяне на критериите за допустимост и уточняване на съдържанието на работните програми. Добавен е нов член 9а относно критериите за възлагане i) за да се поясни, че критериите за възлагане се определят в работните програми (и могат да бъдат допълнително описани в документи, свързани с процедурата за възлагане), и ii) за да се определят елементите, които Комисията може да вземе предвид при определянето на критериите за възлагане. Тези промени са отразени и в съображение 24. Освен това параграф 7 е заличен, тъй като би могъл да се тълкува по начин, който значително би ограничил възможността за кандидатстване за финансиране за инфраструктурни проекти, особено за проекти с предварителни ангажименти за национално финансиране.
- г) **Съгласуваност с други програми по МФР** – член 12, параграф 3а – беше въведена разпоредба, за да се отрази необходимостта от съгласуваност и взаимно допълване между работните програми за изпълнение на програмата МСЕ и Европейския фонд за конкурентоспособност, които – заедно с националните и регионалните планове за партньорство – следва да гарантират по-добро покриване на финансовите нужди на държавите членки за инфраструктурни проекти. Допълнителни елементи относно оперативната съгласуваност са обхванати от членовете в скоби и съображенията от компромисния текст.
- д) **Допълващи правила за безвъзмездни средства** – член 10 – бяха включени разяснения, за да се гарантира, че бенефициерите на безвъзмездни средства участват по подходящ начин в случай на намаляване или прекратяване на финансирането с безвъзмездни средства.
- е) **Процедура на комитет** – членове 12, 12а и 15 – за да се гарантира подходящо участие на държавите членки в изготвянето на работните програми и подбора на проекти за финансиране по МСЕ, процедурата по консултиране беше заменена с процедурата по разглеждане. Освен това е включена клауза за липса на становище по отношение на приемането на работните програми.

11. Изменения на специфичните за транспорта разпоредби:

- а) Определения – член 2 – бяха изяснени или добавени редица определения, включително „транспортна инфраструктура с двойна употреба „и „глобален проект“.
- б) Цели на програмата – член 3 – в параграф 2, буква а), точка і), подточка 1) беше направено изрично позоваване на **европейските транспортни коридори**, за да се изясни обхватът на проектите, които биха отговаряли на изискванията за финансиране.
- в) **Допустимост (на проектите за военна мобилност)** – член 9, параграф 4, член 9, параграф 8 и съображение 24 – беше подчертано значението на надлежното отчитане на сигурността и обществения ред по време на процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане.
- г) След обширни консултации приложението с примерния списък на проекти от общ интерес с трансгранично измерение беше изменено, главно за да се вземат предвид: і) различни технически адаптации, іі) включване на нови трансгранични участъци, които не се съдържаха в първоначалното предложение на Комисията, ііі) разширяване на някои съществуващи участъци в случай на високоскоростна железопътна линия. В същото време в съображение 4 беше подчертано, че приложението има само примерен характер и като такова не предопределя подбора на проекти за съфинансиране по МСЕ, нито установява финансови ангажименти от страна на държавите членки.

12. Изменения на специфичните разпоредби в областта на енергетиката

- а) В ново съображение се изясняват **връзките между укрепването и достъпността на вътрешната мрежа и трансграничната междусистемна преносна способност**.
- б) Беше добавена специална формулировка, за да се гарантира, че **се вземат предвид** географските особености на държавите членки, включително **островните държави членки**.
- в) **Определения** – член 2 – определението за трансграничен проект в областта на енергията от възобновяеми източници беше изменено, за да се вземе предвид, когато е приложимо, свързването към разпределителната или преносната мрежа, при условие че представлява неразделна част от проекта. Тази промяна се прилага и за проектите за съхранение, определени в настоящия член.

- г) **Цели на програмата** – член 3 – в параграф 2, буква б), точка i) беше изрично подчертана **централната роля на проектите от общ интерес** и на **проектите от взаимен интерес**. **Премахването на участъците със затруднения в междусистемните връзки** беше включено, а **защитата на критичната енергийна инфраструктура** беше добавена към устойчивостта на енергийната инфраструктура. Защитата на критичните енергийни инфраструктури също е взета предвид в съображенията. Обхватът на член 3, параграф 2, буква б), точка ii) беше допълнително изяснен, що се отнася до целта за подпомагане на трансграничното сътрудничество в областта на енергията, т.е. предимно за проекти за енергия от възобновяеми източници.
- д) Въпреки това в член 3, параграф 2, буква б), точка ii) беше изяснено, че проектите, които могат да бъдат подпомагани чрез механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза, включват и съхранение, когато са изпълнени условията в съответствие с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999.
- е) **Трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници** – член 11, параграф 2 беше изменен, за да се добавят към ползите от трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници декарбонизацията, гъвкавостта на системата и съхранението. Такива проекти, когато са неразривно свързани с разширяването на трансграничните енергийни мрежи, се оценяват и по отношение на потенциални специфични ползи. Това е отразено в параграф 4.

- ж) **Разпределяне на максимум 5 % от бюджета на програмата за механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза – член 11, параграф 5 – беше изменено, за да се добави, че разпределянето може да се извърши и когато позволява да се финансират проекти, които дават възможност за **икономически ефективно интегриране на възобновяеми енергийни източници в енергийната система.**** Освен това, ако вноската от 5 % за механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза е била изцяло разпределена до 1 януари 2031 г., Комисията може да реши да разпредели допълнителна вношка, която не надвишава 5 % от оставащия бюджет на настоящата програма (нов параграф 5а). Преди да направи това, Комисията оценява навлизането на пазара и търсенето на трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, както и функционирането на механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза. Тази промяна е отразена и в съображенията.
- з) **Работни програми – член 12 – беше добавен нов параграф 2, буква а), за да се обърне по по-ясен начин внимание в работните програми в енергийния сектор на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, които имат за цел по-добро интегриране на вътрешния енергиен пазар, прекратяване на енергийната изолация и премахване на участъците със затруднения в електроенергийните междусистемни връзки.** Това е отразено и в съображенията.
- и) Въпреки това в член 12 беше вмъкнат параграф 2, буква б), така че в работните програми да се посочват прогнозните суми за специфичните цели в областта на енергетиката, като се вземат предвид промените в енергийната политика на ЕС, наред с другото рамката за декарбонизация на енергийната система. Съображения 10 и 18 отразяват тази промяна.
13. В текста бяха внесени и поправки след заседанието на Комитета на постоянните представители от 3 декември 2025 г. Тези поправки не променят смисъла на текста. Те хармонизират термините и правописните варианти, използвани в текста.

IV. РАЗГЛЕЖДАНЕ ОТ ДРУГИТЕ ИНСТИТУЦИИ

14. От страна на ЕП предложението очаква решение на комитета. Съвместно отговорни за предложението са комисията по промишленост, изследвания и енергетика (ITRE) и комисията по транспорт и туризъм (TRAN). Докладчикът от комисията по промишленост, изследвания и енергетика: Kamila GASIUK-PIHOWICZ (Полша, EPP) и докладчикът от комисията TRAN: Oihane Agirregoitia MARTÍNEZ (Испания, Renew) бяха назначени на 3 октомври 2025 г. От три комисии беше поискано становище: Сигурност и отбрана (SEDE), околна среда, климат и безопасност на храните (ENVI) и регионално развитие (REGI). Комисията по бюджети (BUDG) следва да изготви бюджетна оценка. Очаква се Парламентът да приеме доклада си в средата на 2026 г.
15. Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите понастоящем подготвят становища по законодателното предложение.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

16. Съветът се приканва да приеме частичен общ подход въз основа на текста, изложен в приложението към настоящата бележка.
17. Този частичен общ подход ще бъде мандатът на Съвета за бъдещите преговори с Европейския парламент в рамките на обикновената законодателна процедура.

2025/0221 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Механизъм за свързване на Европа за периода 2028–2034 г., за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1679 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2021/1153

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 172, първа алинея и член 194, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

---

¹ *ОВ L..., стр.

² *ОВ L..., стр.

- (1) Регламентът създава Програма „Механизъм за свързване на Европа“ („Програмата“), за да се ускорят инвестициите в областта на трансевропейските мрежи за транспорт и енергетика, и да се стимулира финансирането както от публичния, така и от частния сектор, като същевременно се повиши правната сигурност и се спазва принципът за технологична неутралност. Това също така цели да се улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници, като например чрез подкрепата за трансгранични проекти. Програмата също така следва да улесни полезните взаимодействия между транспортния и енергийния сектор, които да се използват в максимална степен, повишавайки ефективността на действията на Съюза и довайки възможност за оптимизиране на разходите за изпълнение. [С настоящия регламент се определя финансов пакет за програмата. За целта на този регламент текущите цени се изчисляват, като се използва фиксиран дефлатор от 2 %.]
- (2) Ефикасният транспорт на хора³ и стоки е съществен стълб за функционирането на Съюза, като играе решаваща роля при стимулирането на конкурентоспособността и на икономическия растеж, гарантира сближаването, и постига цели в областта на климата и околната среда. Възможността на гражданите и стоките да се движат свободно и ефикасно в добре свързан и завършен единен пазар подсилва свързаността, обезпечавя достъпа до работни места и услуги, и подкрепя местните икономики и търговия. В същото време, декарбонизираната и устойчива транспортна система е условие за постигането на климатичните цели на Съюза и за справянето със стратегическата и неустойчива зависимост на икономиката на Съюза от изкопаеми горива. Ефективният и сигурен товарен транспорт е незаменим за доставките на необходими стоки до гражданите, като поддържа икономиката ни в движение и подкрепя нашата военна сигурност. Докладът на Драги относно „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“⁴ отчита важността от набирането на инвестиции в транспортната инфраструктура и подчертава нуждата от интегриран мултимодален транспортен пазар, както и силното търсене на декарбонизиращи и чисти решения. Докладът на Драги призовава за укрепване на цифровизацията в Съюза в ключовите икономически сектори, като например в транспорта. Докладът на Лета относно бъдещето на вътрешния пазар посочва транспортния сектор като ключова зона, в която по-дълбоката европейска интеграция е от съществено значение за пълното отключване на потенциала на вътрешния пазар.

---

³ Включително лица с намалена подвижност и увреждания.

⁴ Марио Драги, “A competitiveness strategy for Europe”, септември 2024 г., https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

Докладът на Лета подчертава най-вече нуждата от завършване на мрежата TEN-T и изтъква възможностите на една пан-европейска високоскоростна железопътна мрежа да осъществи революция в пътуването в Европа и да катализира интеграцията в Съюза. Докладът на Нийнистю относно гражданската и военната готовност и подготвеност на Европа набляга върху значението на транспортните коридори с двойна употреба за военните движения и веригите на доставки, устойчивостта на транспортната инфраструктура спрямо климатичните промени, както и потребността от сигурни морски трасета за доставки за външната търговия на Съюза.

- (3) Съюзът следва да улеснява проектите в региони, които са в неравностойно положение, по-слабо свързани, селски, островни, крайбрежни, периферни, претоварени, най-отдалечени или изолирани региони **и държави членки, както и островни държави членки**, за да се **намали енергийната изолираност** и да се даде достъп до трансевропейските енергийни и транспортни мрежи, като същевременно се създадат ползи за целия Съюз по отношение на сигурността, конкурентоспособността и социалното, икономическо и териториално сближаване. Регламент (ЕС) 2024/1679 на Европейския парламент и на Съвета⁵ установява инфраструктурата на трансевропейската транспортна мрежа, уточнява изискванията, на които тя трябва да отговаря, и предвижда мерки за тяхното изпълнение. Същият Регламент предвижда завършването на основната трансевропейска транспортна мрежа до 2030 г. и на разширената основна мрежа до 2040 г. посредством създаването на нова инфраструктура, както и чрез значителното обновяване и възстановяване на действащата инфраструктура. Това ще доведе до високоефективна мрежа за транспорт на пътници и стоки.

---

⁵ Регламент (ЕС) 2024/1679 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа, за изменение на Регламенти (ЕС) 2021/1153 и (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1315/2013 (ОВ L, 2024/1679, 28.6.2024 г.)

- (4) За да се постигнат целите, определени в Регламент (ЕС) 2024/1679, е необходимо да се подкрепи финансово разработването на проекти от общ интерес с трансгранично измерение чрез нова или модернизирана инфраструктура, включително отстраняването на липсващите връзки. Такова трансгранично измерение е налице по европейските транспортни коридори, включително железопътните участъци и участъците от вътрешните водни пътища, които са изброени в приложението към настоящия регламент. Настоящото приложение включва и допълнителни проекти за широкообхватната мрежа, както и[...] пристанища, които заедно със[...] своите връзки с вътрешността на страната имат трансгранично измерение. Ориентировъчният списък на проекти от общ интерес с трансгранично измерение, посочен в приложението, има примерен и непреференциален характер и не засяга член 8, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2024/1679. Проектите от общ интерес с трансгранично измерение, които не са включени в приложението, не са изключени от подкрепа по настоящата програма, при условие че отговарят на съответните критерии. Географската специфика на всяка държава членка, по-специално на островните държави членки, следва да бъде взета предвид, когато се разглежда трансграничното измерение на проектите, допустими за финансиране по настоящата програма.[...]
- (4a) Програмата следва да подкрепя развитието на интелигентна, издръжлива и устойчива мрежа TEN-T. Интелигентната мрежа TEN-T следва да бъде оборудвана с оперативно съвместими и цифрови системи за управление на движението, като ERTMS, ITS, SESAR, VTMS и RIS. Устойчивата мрежа TEN-T следва да бъде готова да се справя с променящия се климат и геополитически контекст, както и с природните опасности, хибридните заплахи и киберзаплахите, причинените от човека бедствия и смущения. Устойчивата мрежа TEN-T следва да даде възможност за декарбонизиран транспорт, например чрез внедряването на алтернативни горива. Освен това транспортът на дълги разстояния страда от липса на оперативна съвместимост и на инфраструктури, позволяващи безопасна експлоатация; програмата следва също така да разгледа тези въпроси.[...]

- (46) [...] **К**огато е приложимо, [...] действията, подкрепяни от програмата [...], **следва да бъдат** съгласувани с работните планове за коридорите, изготвени в съответствие с член 54 от Регламент (ЕС) 2024/1679, и с цялостното развитие на мрежата по отношение на ефективността и оперативната съвместимост.
- (5) Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г.⁶ посочва военната мобилност като основен елемент за европейската сигурност и отбрана, като се подчертава добавената стойност на Съюза в подкрепа на използването на инфраструктурата с двойно предназначение за целите на мобилността. Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета⁷ включи за първи път финансов пакет със специална цел, с който да се развие транспортна инфраструктура с двойно предназначение – гражданско и отбранително. От съществено значение е, че транспортната инфраструктура на Съюза позволява бързото и ефективно движение на военния персонал, материалите и техниката по въздух, суша и вода. Съответно инфраструктурата за всички видове транспорт следва да [...] се модернизира, за да покрие военните изисквания. Програмата следва да търси взаимно допълване със специфичните дейности, подкрепяни по Европейския фонд за конкурентоспособност (също по отношение на важните проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ)), най-вече като се цели да се засили достъпът до и наличието на способности за военна мобилност при отделните държави членки, както и да се подкрепи развитието на цифровите решения, за да се улеснят военната мобилност, както и мерките, подкрепяни по националните и регионалните планове за партньорство.

---

⁶ Съвместна бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г., JOIN(2025) 120 final, 19 март 2025 г.

⁷ Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014 (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

- (6) В областта на военната мобилност Програмата цели да допринесе за възможностите за бързо и мащабно транспортиране на военна техника и персонал през ЕС, като се вземе предвид военната експертиза на равнище ЕС. Програмата следва да бъде в съответствие с усилията на ЕС за повишаване на отбранителната готовност на ЕС, както е посочено в Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г., **и да зачита изцяло суверенитета на държавите – членки на ЕС, над тяхната национална територия и националните процеси на вземане на решения по отношение на военната мобилност. Програмата следва да се съсредоточи върху действията, свързани с четирите приоритетни коридора за военна мобилност на ЕС, определени в приложение II към „Военни изисквания за военна мобилност в рамките на ЕС и извън него“, одобрени от Съвета на 17 март 2025 г. и във всяко последващо преразглеждане, одобрено след това. Това не следва да изключва възможността за подкрепа на други действия в областта на инфраструктурата с двойна употреба в съответствие с критериите, определени в настоящия регламент.**
- (7) Съюзът е разработил свои собствени космически системи за позициониране, навигиране и времево синхронизиране (ПНВС) (Галилео, EGNOS и LEO PNT), програма за наблюдение и мониторинг на Земята (Коперник, Услугата за наблюдение на Земята за нуждите на правителствата) и сигурна свързаност (Правителствените сателитни комуникации и IRIS²). Всички те предлагат усъвършенствани услуги, които предоставят важни икономически ползи за потребителите от публичния и частния сектор. Поради това, всяка инфраструктура в областта на транспорта или в енергетиката, финансирана от МСЕ и ползваща ПНВС или услуги за наблюдения на Земята, следва да бъде технически съвместима с тези системи. За да се осигури тази съвместимост, когато е релевантно, работната програма може да гарантира, че действията, подкрепяни от МСЕ, които включват технологии за ПНВС, за свързаност или за наблюдение, са технически съвместими с космическите системи на ЕС.
- (8) Европейската стратегия за вътрешна сигурност подчертава, че сигурността е в основата на всички наши свободи, и се гради върху идеята, че сигурността трябва да бъде интегрирана във всички политики на ЕС.

(9) Разширяването и модернизирването на енергийната инфраструктура е съществено условие за един истински Енергиен съюз, който е завършен и взаимосвързан, като така се обезпечава енергийната сигурност и независимост на Съюза, финансовата достъпност на енергията в него и конкурентоспособността на неговата промишленост, като същевременно се постигат климатичните и енергийни цели на Съюза за 2030 г., както и климатична неутралност до 2050 г. Енергийните мрежи са необходими за навлизането на допълнително производство на енергия от възобновяеми източници, включително производство в морето, за укрепването на индустриалната декарбонизация и електрификация, и за обезпечаването на един добре функциониращ, **гъвкав** и конкурентен вътрешен пазар на енергия, който доставя енергия, която е сигурна и е на достъпна цена, **включително чрез свързване на райони с висок потенциал за производство на енергия с бъдещото търсене**. Докладът на Драги отчита също така важността да се наберат инвестиции в енергийната инфраструктура. Докладът на Драги сочи по-специално към инвестициите в енергийните мрежи и нуждата бързо да се увеличи внедряването на трансграничната енергийна инфраструктура, за да се обезпечи интегрирането на енергията от възобновяеми източници в европейската система, както и да се декарбонизира европейската промишленост. В Пакта за чиста промишленост⁸ и в Плана за действие за енергия на достъпни цени⁹ Комисията подчерта решаващата роля на завършването на Енергийния съюз, като се инвестира **и се осъществява изграждането** на енергийна инфраструктура и трансгранични мрежи за защита на конкурентоспособността на европейската промишленост и благополучието на хората, както и за ценовата достъпност и сигурност на енергийните доставки. Планът за действие за енергията на достъпни цени посочва, че всяко лице, общност и предприятие следва да има полза от чистия преход. Според мониторинговия доклад за електроенергийната инфраструктура¹⁰ на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия, потребностите от трансграничен капацитет ще се равняват на 66 гигавата до 2030 г., от които 32 гигавата към момента са непостигнати. Подкрепата от програмата към трансгранични проекти ще играе важна роля при справянето с този пропуск.

---

⁸ COM(2025) 85 final.

⁹ COM(2025) 79 final.

¹⁰ ACER: Развойна дейност в електроенергийната инфраструктура в подкрепа на конкурентоспособна и устойчива енергийна система, Мониторингов доклад – 2024 г., https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

- (10) Специално внимание следва да се отдели на трансграничните междусистемни енергийни връзки, включително на сложните проекти като хибридните междусистемни връзки, включително нужните за постигането на целева стойност от 15 % за междусистемна електроенергийна свързаност за 2030 г., установена с Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета¹¹. **В Плана за действие за енергия на достъпни цени Комисията подчерта, че амбициозната електрификация на енергийната система и разширяването на чистите източници на производство ще повишат енергийната ефективност на енергийния сектор като цяло, ще спомогнат за декарбонизацията на промишлеността, мобилността и, заедно с други решения, секторите на отоплението и охлаждането и ще подкрепят навлизането на чисто и местно производство на енергия, и обяви стартирането на план за действие за електрификация през 2026 г.**
- (11) С Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета¹² се определят насоките за навременното развитие и оперативната съвместимост на трансевропейската енергийна инфраструктура. Той предвижда установяването на проекти от общ интерес и на проекти от взаимен интерес и определя условията за допускане на такива проекти до финансовата помощ от Съюза. Предвид трансграничната им същност, обаче, проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес не само създават значителни положителни външни икономически ефекти и насърчават солидарността, но също така носят специфични предизвикателства за организаторите на проекти, тъй като по природа подлежат на множество юрисдикции, срещат координационни предизвикателства и често асиметрично разпределение на разходите и ползите **между приемащите държави и извън тях.**

---

¹¹ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

¹² Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

Поради това те се нуждаят от подкрепа на равнището на Съюза и следва да им бъде отделено специално внимание в рамките на енергийните цели на настоящата програма в съответствие с посоченото разпределение на средствата в Регламент (ЕС) 2021/1153. Както и при Механизма за свързване на Европа за периода 2021–2027 г., Комисията следва редовно да оценява усвояването на средствата по енергийните цели на настоящата програма, за да се гарантира адекватно разпределение в съответствие с пазарното търсене и необходимостта от завършване на енергийния съюз.

- (12) В областта на енергетиката Програмата цели да допринесе за развитието на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, с оглед насърчаването на интеграцията на енергийния пазар и оперативната съвместимост на енергийните мрежи през границите. Освен това Програмата цели да улесни декарбонизацията, да намали енергийната изолираност и да премахне участъците със затруднения в междусистемните връзки, да насърчи енергийната ефективност и да обезпечи сигурността на доставките, да улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията, включително производството на енергия от възобновяеми източници, както и съоръженията за съхранение, които не покриват критериите за допустимост по Регламент (ЕС) 2022/869. Географската специфика на всяка държава членка, по-специално на островните държави членки, следва да бъде взета предвид, когато се разглежда трансграничното измерение на проектите, допустими за финансиране по настоящата програма, а така също и при преценката на енергийната изолираност, уязвимостите и сигурността на доставките. При това следва да се вземат предвид интересите на всички заинтересовани страни, които могат да бъдат засегнати, и да се извърши анализ на разходите и ползите от проектите.
- (13) Трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници между държави членки, или между държави членки и трети държави, е от ключово значение за постигането на целите на Съюза по отношение на декарбонизацията, конкурентоспособността, завършването на вътрешния енергиен пазар и сигурността на доставките по икономически ефективен и устойчив начин. Програмата цели да се справи с риска трансграничното сътрудничество да остане под оптималното си ниво без наличието на финансова помощ от Съюза.

- (14) Трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници следва да осигуряват икономии на разходи за внедряването **и интегрирането** на енергията от възобновяеми източници в целия Съюз или други ползи за **декарбонизацията**, системната интеграция, **съхранението и гъвкавостта на системата**, сигурността на доставките, конкурентоспособността или иновациите[...]. При подбора на проектите Комисията следва специално да разгледа техния принос към бъдещата интеграция във вътрешния енергиен пазар на Съюза и да се стреми да вземе предвид географския баланс, когато това е възможно. **Договореностите за трансгранични проекти за съхранение в областта на енергията от възобновяеми източници не следва да се ограничават до съседни държави членки и физическо доставяне на енергия или услуги за гъвкавост.** В случай на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, заявителят следва да покаже необходимостта да се преодолеят пазарна неефективност или финансови пречки, като например недостатъчната търговска жизнеспособност, високите авансови разходи или липсата на пазарни финанси.
- (15) Програмата също така следва да позволи прехвърляне на средства към механизма за **финансиране** на възобновяемата енергия в Съюза, създаден с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999¹³, за да се осигури принос към благоприятната рамка, посочена в член 3, параграф 5 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета¹⁴, **включително техническа и административна помощ за изпълнението на механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза.** Този превод може също така да касае проекти, попадащи в определението за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници. Когато е уместно, Комисията следва да се стреми да приоритизира тази финансова подкрепа за проекти, които засилват бъдещата интеграция във вътрешния енергиен пазар на Съюза, включително за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници.

---

¹³ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно Управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на Регламенти (ЕО) № 663/2009 и на (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, Директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, Директиви на Съвета 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (текст от значение за ЕИП).

¹⁴ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

Ако прехвърлените средства към механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза са изцяло разпределени до 1 януари 2031 г., Комисията може допълнително да прехвърли още 5 % от оставащия бюджет на настоящата програма, предвиден за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква б), въз основа на задълбочена оценка на навлизането на пазара и търсенето на трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, като се има предвид необходимостта от налично финансиране, необходимо за подпомагане като основна цел на разработването на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес в съответствие с целите на програмата, предвидени в член 3, параграф 2, буква б).

- (16) Следва да се обезпечат полезните взаимодействия между развитието на трансевропейските мрежи за транспорт и енергетика и трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, имащи силно трансгранично отражение и подкрепяни от МСЕ, и транспортните и енергийните проекти, попадащи в обхвата на националните и регионалните планове за партньорство, Рамковата програма за научни изследвания и иновации и Европейския фонд за конкурентоспособност. Полезните взаимодействия могат също така да носят подкрепа за важните проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ), като ударението се поставя върху трансграничната инфраструктура в транспортния и в енергийния сектор.

(16a) Разширяването, укрепването и наличието на вътрешна мрежова инфраструктура е от главно значение, за да се гарантира адекватно и надеждно използване на капацитета на трансграничните междусистемни връзки, да се премахнат инфраструктурните участъци с недостатъчен капацитет, като например структурните претоварвания в националните електроенергийни мрежи, да се подкрепи по-нататъшната интеграция на вътрешния енергиен пазар и завършването на енергийните коридори, като в крайна сметка се допринесе за осъществяването на енергийния съюз и за достъпните цени на енергията и се подкрепи конкурентоспособността на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2022/869 националните инфраструктурни проекти със значително трансгранично въздействие могат да бъдат класифицирани като проекти от общ интерес или проекти от взаимен интерес с цел ефективно подпомагане и създаване на условия за трансгранична взаимосвързаност, без да се засяга трансграничното разпределение на разходите.

(166) Защитата на критичната транспортна и енергийна инфраструктура представлява неотложна необходимост, за да се гарантира сигурността на Съюза и продължаването на енергийните доставки. В отговор на възникващите заплахи мерките за защита на критичната енергийна инфраструктура се различават по обхват, естество и неотложност. При пълно зачитане на суверенитета на държавите – членки на ЕС, върху техните интереси в областта на националната сигурност, защитните мерки, включително тези, свързани с киберсигурността, за гарантиране на устойчивост и стабилност при разработването и модернизирането на проекти, са от особено значение за трансграничните инфраструктурни проекти в Съюза и следва да се разглеждат във връзка с разработването на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес.

(17) Програмата също така следва да търси съгласуваност с действия, финансирани по „Глобална Европа“. Важно е трансевропейските транспортни и енергийни мрежи да са добре свързани с трети държави. Съответните политически рамки установяват проекти от общ интерес между държави членки и трети държави, или проекти от взаимен интерес, които са приоритет за транспортните и енергийни връзки от и към тези трети държави. За тези проекти, подкрепата, предоставяна по тази програма, следва да бъде в тясна координация с подкрепата, предоставяна по „Глобална Европа“. В областта на транспорта следва да се даде приоритет на трансграничните участъци **с трети държави**, изброени в приложението към настоящия регламент, **за да се гарантира изпълнението на примерната мрежа TEN-T, както е посочено в приложение IV към Регламент (ЕС) 2024/1679.**

(18) В актуалната бързо изменяща се икономическа, социална и геополитическа обстановка най-новият опит показва нуждата от повече гъвкавост при многогодишната финансова рамка и програмите на Съюза. В този смисъл, и съобразно целите на МСЕ, при финансирането следва надлежно да се отчете развитието на нуждите в различните области на политиката и приоритетните на Съюза, както е установено в релевантните документи, публикувани от Комисията, в заключенията на Съвета и в резолюциите на Европейския парламент, като същевременно се осигури достатъчна предвидимост за изпълнението на бюджета. **При изпълнението на специфичните цели на МСЕ в областта на енергетиката чрез работните програми следва да се посочат прогнозните суми за специфичните цели в областта на енергетиката.**

- (19) [За да се осигури съгласуваност, бюджетната гаранция и финансовите инструменти по програмата, включително когато са съчетани с други форми на безвъзмездна подкрепа при операции за смесено финансиране, следва да се изпълняват в съответствие с приложимите правила на инструмента „InvestEU“ на Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК) и механизмите за изпълнение на фонд „Глобална Европа“ (ФГЕ) чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизмите за изпълнение на ФГЕ.]
- (20) [Когато подкрепата от Съюза по програмата трябва да бъде предоставена под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, е необходимо тази подкрепа да се предоставя изключително чрез инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизмите за изпълнение на фонд „Глобална Европа (ФГЕ), в съответствие с приложимите правила на Инвестиционния инструмент на ЕФК и механизмите за изпълнение на ФГЕ.] В случая, когато инструментът „InvestEU“ на ЕФК изпълнява целите на тази програма, следва да има консултативна подкрепа за всички държави членки, когато те помолят за това. Тази подкрепа може да включва изграждането на капацитет, подкрепата при идентифицирането, подготовката и осъществяването на проекти, както и консултиране за финансовите инструменти и инвестиционните платформи.
- (21) Програмата следва да оптимизира употребата на наличното финансиране чрез стриктен мониторинг на предоставеното финансиране и чрез прилагането, когато е подходящо, на намаляване или прекратяване на безвъзмездните средства. Това следва да позволи преразпределянето на бюджета, заделен за дадено действие, но неизразходван в определения срок, към други действия, попадащи в обхвата на тази програма.

- (22) Предвид обема на необходимите строително-монтажни работи е възможно при изпълнението на трансграничен участък няколко дейности да се извършват успоредно, и да бъдат подкрепяни чрез различни споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства, които обаче допринасят за една и съща цел, наричана „глобалния проект“. За да се подкрепи по-ефективната употреба на ресурсите на Съюза и да се обезпечи пълното постигане на важните инфраструктурни цели, програмата следва да предостави възможност за пренасочването на наличните средства в обхвата на същия глобален проект. Без да се засяга използването на състезателни процедури в съответствие с член 192, параграф 1 на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета¹⁵ и в допълнение към разпоредбите на член 198 от този Регламент, следва да има възможност такова пренасочване на средства да се извършва чрез изменения на първоначалните действия, като се спазват посочените в работната програма условия, включително максималното финансово участие на Съюза.
- (23) За програмата се прилага Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета. Той определя правилата за изготвянето и изпълнението на общия бюджет на Съюза, включително правилата по отношение на безвъзмездните средства, наградите, нефинансовите дарения, възлагането на обществени поръчки, непрякото управление, финансовата помощ, финансовите инструменти и бюджетните гаранции.

---

¹⁵ Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (24) В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 работните програми и документите по поканите са подходящото място за уточняване на по-техническите подробности за изпълнението на бюджета за целия диапазон от политики, подкрепяни от Програмата, включително [...] **по-подробни** критерии за допустимост и за възлагане, в зависимост от инструмента за изпълнение на бюджета, независимо дали става въпрос за отпускане на безвъзмездни средства или възлагане на обществени поръчки, и специфичните [...] цели **на програмата**, които се следват, **включително като се вземат предвид промените в енергийната политика за 2030 г., 2040 г. и към 2050 г. Тези критерии за възлагане биха могли да вземат предвид например приоритета и неотложността, качеството на заявлението, въздействието, зрелостта, както и катализиращия ефект от действието, за да се оцени проектът.** В съответствие с член 136 от Финансовия регламент, следва да се прилагат ограничения в допустимостта за високорискови доставчици, по съображения от сигурност. **Това следва да се вземе предвид по-специално при действия, свързани с военната мобилност.**
-

- (25) Подкрепата, предоставяна от Програмата, следва да укрепва инвестициите, като противодейства на пазарна неефективност или на неоптимални инвестиционни ситуации – пропорционално и без дублиране или изместване, и като стимулира частното финансиране, и следва да има ясна добавена стойност за Съюза. Без да се засяга прилагането на член 107 и 108 ДФЕС спрямо националните ресурси, този подход би осигурил съгласуваност между действията по програмата и правилата за държавна помощ, като така се избягват нежелани деформации в областта на конкуренцията във вътрешния пазар. **По подобен начин комбинирането със схеми за подпомагане, като например договори за разлика („ДЗР“), следва да бъде възможно, ако е осигурена съгласуваност с правилата за държавна помощ и са избегнати деформации в областта на конкуренцията.** И освен това, мерките по линия на МСЕ и Съюза за спестявания и инвестиции¹⁶ могат да са взаимно подкрепящи се, като публичното финансиране може да доведе до намаляване на риска при големите инфраструктурни проекти и да привлече частни инвестиции в ЕС, създавайки значителен ефект на ливъридж. **Например програмата следва да бъде отворена за проекти за публично-частни партньорства.** Същевременно, нарастващата достъпност на ефикасни колективни средства за инвестиции, като европейските фондове за дългосрочни инвестиции (ЕФДИ), може по ефикасен начин да катализира дългосрочни инвестиции чрез институционални и други частни инвеститори в инфраструктурни проекти, като така биха допълнили и разширили финансирането, което е достъпно от МСЕ.
- (26) За да се гарантират еднакви условия за изпълнението на програмата чрез работни програми, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията¹⁷.

---

¹⁶ COM(2025) 124 final.

¹⁷ Регламент (ЕС) №182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията, ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13–18.

(27) В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸ и регламенти на Съвета (ЕО, Евратом) № 2988/95¹⁹, (Евратом, ЕО) № 2185/96²⁰ и (ЕС) 2017/1939²¹, финансовите интереси на Съюза се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с регламенти (ЕС, Евратом) № 883/2013 и (Евратом, ЕО) № 2185/96 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измамите и другите незаконни дейности, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета²².

---

¹⁸ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1). ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>

¹⁹ Регламент на Съвета (ЕО, Евратом) № 2988/95 от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L312, 23.12.1995 г., стр. 1). ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>.

²⁰ Регламент на Съвета (Евратом, ЕО) № 2185/96 от 11 ноември 1996 г. относно проверките и инспекциите на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L292, 15.11.1996 г., стр. 2). ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>

²¹ Регламент на Съвета (ЕС) 2017/1939 от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1). ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>.

²² Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, следва да оказват пълно сътрудничество при защитата на финансовите интереси на Съюза, да предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на OLAF, на Европейската прокуратура и на Европейската сметна палата и да гарантират, че всички трети страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права. Третите държави, асоциирани към програмата, трябва да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.

- (28) [Програмата трябва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за изпълнението], който определя правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнението на бюджета, включително правилата за гарантиране на еднаквото прилагане на принципите за ненанасяне на значителни вреди и за равенство между половете, посочени в член 33, параграф 2, букви г) и е) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 съответно, правилата за мониторинг и докладване относно изпълнението на програмите и дейностите на Съюза, правилата за създаване на портал за финансиране от Съюза, правилата за оценка на програмите, както и други хоризонтални разпоредби, приложими за всички програми на Съюза, като тези относно информацията, комуникацията и видимостта.]
- (29) Съгласно член 85, параграф 1 от Решение на Съвета (ЕС) 2021/1764²³ лицата и субектите, установени в отвъдморски страни и територии (ОСТ), имат право да получават финансиране при спазване на правилата и целите на програмата и на евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната ОСТ.
- (30) Програмата следва да уважава правата на лицата с увреждания, и по-специално да гарантира достъпност за тях, особено в транспортния сектор.

---

²³ Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета от 5 октомври 2021 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз, включително отношенията между Европейския съюз, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна (Решение за отвъдморското асоцииране, включително Гренландия) (ОВ L 355, 7.10.2021 г., стр. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

- (31) Програмата следва да бъде отворена за сътрудничество с трети държави, когато това е в интерес на Съюза. В тази връзка Съюзът може да асоциира, напълно или частично, трети държави към съставните дейности на Програмата. **Възможно е да се подкрепят проекти, в които участват субекти от трети държави, след одобрение от заинтересованите държави членки и когато това е от съществено значение за изпълнението на действието и допринася за постигането на целите, определени в член 3. Асоциирането би могло да предостави допълнителен достъп до програмата, например по отношение на допустимостта или участието на асоциираната трета държава като наблюдател в процедурата на комитет.** При асоциирането следва да се спазва справедлив баланс от вноски и ползи за третата държава и да се гарантира защитата на финансовите интереси и интересите в сферата на сигурността на Съюза. **То следва също така да гарантира еднакви условия на конкуренция в морския транспорт чрез предотвратяване на изместването на въглеродни емисии в съответствие със съображение 41 и член 9 от Регламент (ЕС) 2024/1679. Сътрудничеството с трети държави по трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници следва да се установява в рамката, определена в Директива (ЕС) 2018/2001, когато е приложимо.**
- (32) С цел да се вземе надлежно предвид развитието на трансевропейската мрежа, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с измененията в ориентировъчния списък на проектите от общи интереси в приложението към настоящия регламент. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество²⁴. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

---

²⁴ OB L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinsttit/2016/512/oj.

(33) Член 12, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/1153 дава правомощие на Комисията да приема актове за изпълнение, определящи изискванията относно инфраструктурата, приложими за някои категории действия в областта на инфраструктурата с двойно предназначение. На това основание беше приет Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1328²⁵ на Комисията. След прегледа на правната рамка с приемането на Регламент (ЕС) 2024/1679 и с цел да се гарантира възможността за бъдещо актуализиране на изискванията относно инфраструктурата независимо от ограничената продължителност на настоящия регламент, за даването на правомощие в посочения акт е необходимо да се приемат актове за изпълнение, определящи изискванията относно инфраструктурата, приложими за някои категории действия в областта на инфраструктурата с двойно предназначение, следва да бъдат определени в този Регламент. Следователно, Регламент (ЕС) 2024/1679 следва да бъде изменен по съответния начин, така че да даде правомощие на Комисията да приема актове за изпълнение за тази цел.

(34) Регламент (ЕС) 2021/1153 следва да бъде отменен, считано от 1 януари 2028 г.,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Предмет

С настоящия Регламент се създава Механизъм за свързване на Европа („Програмата“) и се определят целите на програмата, нейният бюджет [за периода 2028–2034 г., формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на това финансиране.

---

²⁵ Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1328 на Комисията от 10 август 2021 г. за определяне на изискванията за инфраструктурата, приложими за определени категории действия в областта на инфраструктурата с двойна употреба съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 288, 11.8.2021 г., стр. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj)

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „действие“ означава всяка дейност, за която е установено, че е финансово и технически независима, която има определен срок и е необходима за изпълнението на проект;
- 1а. „бенефициер“ означава образувание с юридическа правосубектност, с което е подписано споразумение за предоставяне на безвъзмездни средства;**
2. „трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейската транспортна мрежа, която е посочена в Регламент (ЕС) 2024/1679;
3. „проект от общ интерес“ означава проект от общ интерес, както е дефиниран в член 3, точка 1 от Регламент (ЕС) 2024/1679 или член 2, точка 5 от Регламент (ЕС) 2022/869;
4. „устойчива трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейска транспортна мрежа, която отговаря на изискванията, определени в член 5 **относно ресурсно-ефективна и устойчива мрежа и опазване на околната среда** и **член 45 относно новите технологии и иновациите** от Регламент (ЕС) 2024/1679;
5. „интелигентна трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейска транспортна мрежа, изпълняваща изискванията, определени в член 43 **относно ИКТ системи за транспорта** и **член 45 относно новите технологии и иновациите** от Регламент (ЕС) 2024/1679;

6. „устойчива трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейска транспортна мрежа, която отговаря на изискванията, определени в **член 5 относно ресурсно-ефективна и устойчива мрежа и опазване на околната среда** и член 46 **относно устойчивост на инфраструктурата** от Регламент (ЕС) 2024/1679;
7. „военна мобилност“ означава способността на Европейския съюз и неговите държави членки бързо и ефективно да **получават**, транспортират, придвижват, [...] разгръщат **и поддържат** военен персонал, техника и доставки във и извън границите на държавите членки, за да се гарантира навременен и ефективен отговор на [...]въоръжените сили;
- 7а. „транспортна инфраструктура с двойно предназначение“ означава инфраструктура на транспортната мрежа, която обслужва както гражданската, така и военната мобилност;**
8. „проучвания“ означава дейностите, необходими, за да се подготви изпълнението на проект, като например проучвания за подготовка, картографиране, осъществимост, оценка, изпитване и утвърждаване, включително под формата на софтуер, както и всякакви други мерки за техническа помощ, включително предварителни действия за определяне и разработване на даден проект и решенията относно неговото финансиране, като проучване на определените обекти и подготовка на финансовия пакет;
- 9.] „строително-монтажни работи“ означава закупуването, доставката и внедряването на компонентите, системите и услугите, включително на софтуера, както и извършването на свързани с проекта развойни, **обновителни**, строителни и инсталационни дейности, приемането на съоръженията и стартирането на даден проект;
- 9а. „глобален проект“ означава широкомащабен проект с трансгранично измерение, който е разделен на няколко действия и който се ползва от няколко споразумения за отпускане на безвъзмездни средства;**
- 10.] „проект от общ интерес“ означава проект от общ интерес, както е определено в член 2, точка 6 от Регламент (ЕС) 2022/869;

11.] „трансграничен проект в областта на енергията от възобновяеми източници“
означава всяко едно от следните:

- а) проект за производство на енергия от възобновяеми източници **и, когато е приложимо, неговото свързване към разпределителната или преносната мрежа, при условие че това свързване представлява неразделна част от проекта, ефективно дава възможност за интегриране на съоръжение за производство на енергия от възобновяеми източници и е спомагателно по отношение на такова съоръжение,** който е включен в споразумение за сътрудничество по смисъла на член 8, 9, 11 или 13 от Директива (ЕС) 2018/2001;
- б) проект за съхранение и, когато е приложимо, **неговото свързване към разпределителната или преносната мрежа, при условие че това свързване представлява неразделна част от проекта, ефективно дава възможност за интегриране на съоръжение за производство на енергия от възобновяеми източници и е спомагателно по отношение на такова съоръжение,** включително съхранение със съвместно разположени съоръжения за съхранение на енергия по смисъла на член 2, точка 44г) от Директива (ЕС) 2018/2001, който подкрепя интегрирането на възобновяемата енергия в енергийната система на Съюза, с изключение на съоръженията за акумулиране на енергия по смисъла на приложение II, точка 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2022/869, и който е включен в подобна договореност между две или повече държави членки, или между една или повече държави членки и една или повече трети държави.

Член 3

Цели на програмата

1. Общите цели на програмата са да изгради, развие, осигури, модернизира и завърши трансевропейските мрежи в областта на транспортния и енергийния сектор, с намерение да се подкрепи функционирането на **декарбониран, функциониращ, конкурентоспособен и интегриран** единен пазар и да се насърчи сближаването; да се улесни военната мобилност по трансевропейските транспортни мрежи; да се улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници; и да се улеснят полезните взаимодействия между транспортния и енергийния сектор.

2. Програмата има следните специфични цели:

а) в транспортния сектор:

- i) да се допринесе за развитието на проекти от общ интерес, свързани с **ефикасните, безпрепятствените**, взаимосвързаните, оперативно съвместимите, декарбонизираните, интелигентните, безопасните, устойчивите, издръжливите, сигурните и мултимодалните транспортни мрежи в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1679, по-специално чрез:
  - 1) действия, свързани с проектите от общ интерес с трансгранично измерение, осъществяващи трансевропейската транспортна мрежа, включително действия по **европейските транспортни коридори**, като например действия по ориентировъчните участъци, изброени в приложението към този регламент;
  - 2) действия, свързани с проекти от общ интерес [...]свързани със завършването на интелигентна, издръжлива, **безопасна, оперативно съвместима**, декарбонизирана и устойчива трансевропейска транспортна мрежа;
  - 3) действия, свързани с проектите от общ интерес с трансгранично измерение с трети държави, осъществяващи трансевропейската транспортна мрежа в съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2024/1679;
- ii) да се приспособят части от трансевропейската транспортна мрежа за двойната употреба на транспортната инфраструктура, за да се подобрят както гражданската, така и военната мобилност, **в съответствие с член 48 от Регламент (ЕС) 2024/1679**, съсредоточавайки се върху четирите приоритетни коридора за военна мобилност на ЕС, определени [...]в приложение II към „Военните изисквания за военна мобилност във и извън ЕС“ [...], [...], одобрени от Съвета на 17[...] март 2025 г., и **във всяко последващо преразглеждане, одобрено след това**[...];

- б) в енергийния сектор,
- i) да се допринесе, **като основна цел**, за развитието на проекти от общ интерес и проектите от взаимен интерес, както е посочено в член 18 от Регламент (ЕС) 2022/869, с оглед на насърчаването на завършването на Енергийния съюз, на интегрирането на един ефикасен и конкурентен вътрешен енергиен пазар и на оперативната съвместимост на мрежите през границите и секторите, и с оглед на улесняването на декарбонизацията на икономиката, **прекратяването на енергийната изолираност и премахването на участъците със затруднения в междусистемните връзки**, насърчаването на енергийната ефективност и **защитата и** устойчивостта **на енергийната инфраструктура, както и гарантирането** на [...] сигурността на снабдяването;
  - ii) да се улесни трансграничното сътрудничество в областта на **енергията** [...], **предимно** чрез подкрепата за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници или чрез тръжна процедура за нови проекти в областта на енергията от възобновяеми източници и проекти **за съхраняване**, по механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза, установен с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999, когато условията, посочени в член 11, параграф 5 от настоящия регламент са покрити, с оглед на постигането на целите на Съюза по отношение на декарбонизацията, конкурентоспособността, завършването на вътрешния енергиен пазар, устойчивостта и сигурността на снабдяването по начин, който е ефективен спрямо разходите.

[Член 4

Бюджет

1. Индикативният финансов пакет за изпълнението на програмата за периода 2028–2034 г. е в размер на 81 428 000 000 EUR по текущи цени.
2. Разпределението на сумата, посочена в параграф 1, е индикативно и е следното:
  - а) 51 515 000 000 EUR за специфичните цели в областта на транспорта и военната мобилност, посочени в член 3, параграф 2, буква а);

- б) 29 912 000 000 EUR за специфичните цели в областта на енергетиката, посочени в член 3, параграф 2, буква б).
3. Бюджетните задължения за дейности, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.
4. В бюджета на Съюза за периода след 2034 г. могат да се впишат бюджетни кредити за покриване на необходимите разходи и за осъществяване на управлението на действията, които не са приключени до края на програмата.
5. Финансовият пакет, посочен в параграф 1 от настоящия член, и средствата на допълнителните ресурси, посочени в член 5, могат да се използват и за техническа и административна помощ за изпълнението както на програмата, така и на специфичните за секторите насоки в Регламент (ЕС) 2024/1679 или Регламент (ЕС) 2022/869, като например дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, корпоративни ИТ системи и платформи, информационни и комуникационни дейности, включително институционална комуникация относно политическите приоритети на Съюза, и всяка друга техническа и административна помощ или свързани с персонала разходи, направени от Комисията за управлението на програмата.]

Член 5

Допълнителни ресурси

1. Държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети държави могат да имат допълнително финансово или нефинансово участие за програмата, без да се засягат членове 107 и 108ДФЕС. Допълнителното финансово участие представлява външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, букви а), г) или д) или член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

2. Ресурсите, отпуснати на държавите членки в режим на споделено управление, могат по искане на държавите членки да бъдат предоставени за програмата. Комисията реализира тези ресурси пряко или непряко в съответствие с член 62, параграф 1, буква а) или в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Те са в допълнение към сумата, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за допълнителни суми, предоставени по този начин за програмата, съответните суми, за които не са поети задължения, могат по искане на съответната държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни програми източници или към техните приемници.

Член 6

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

1. Програмата се изпълнява в координация с други програми на Съюза. За действие, за което е предоставено финансиране от Съюза от друга програма, може да бъде предоставено и финансиране по програмата. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат за съответната вноска или пък за всички вноски по програмата може да се прилага единен набор от правила и може да бъде сключено единно правно задължение. Ако финансово участие на Съюза се основава на допустимия разход, кумулативната подкрепа от бюджета на Съюза не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието и може да бъде изчислена на пропорционална основа в съответствие с документите, в които се определят условията за предоставяне на подкрепа.

2. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане по програмата могат да се провеждат съвместно при пряко или непряко управление с държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети държави („партньори по съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане“), при условие, че се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. Тези процедури са предмет на единен набор от правила и водят до сключването на единни правни задължения. За тази цел партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат да предоставят ресурси за програмата в съответствие с член 5 от настоящия регламент или на партньорите може да бъде възложено изпълнението на процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, когато това е приложимо в съответствие с член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. В съвместните процедури за възлагане, предоставяне или присъждане, представители на партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат също да са членове на комисията за оценка, посочена в член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

Член 7

Трети държави, асоциирани към програмата

1. Може да се предостави възможност за участие в програмата на следните трети държави чрез пълно или частично асоцииране в съответствие с целите, определени в член 3, и съгласно съответните международни споразумения или решенията, приети в рамките на тези споразумения и приложими за:
- а) членове на Европейската асоциация за свободна търговия, които са членове на Европейското икономическо пространство, както и европейски микродържави;
  - б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални кандидати;
  - в) държави, включени в обхвата на европейската политика за съседство;
  - г) други трети държави.

2.] Споразуменията за асоцииране за участие в програмата:

- а) гарантират справедлив баланс по отношение на вноските и ползите на третата държава, участваща в програмата;
- б) определят условията за участие в програмите, включително изчисляването на финансовото участие, състоящо се от оперативна вноска и такса за участие, за дадена програма и нейните общи административни разходи;
- в) не предоставят на третата държава правомощия за вземане на решения в рамките на програмата;
- г) гарантират правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси;
- д) когато е приложимо, гарантират защитата на интересите на Съюза в областта на сигурността и обществения ред.

За целите на буква г) третата държава предоставя необходимите права и достъп, изисквани съгласно регламенти (ЕС, Евратом) 2024/2509 и (ЕС, Евратом) № 883/2013, и гарантира, че решенията за изпълнение, с които се налага парично задължение въз основа на член 299 от ДФЕС, както и решенията и определенията на Съда на Европейския съюз, подлежат на изпълнение.

Член 8

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 при пряко управление или при непряко управление със субектите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от същия регламент.

2. Финансирането от Съюза може да се предоставя под всякаква форма в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, по-специално безвъзмездни средства, награди, поръчки и нефинансови дарения.
3. [Когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, тя се предоставя изключително чрез инструмента „InvestEU“ на ЕФК или механизмите за изпълнение на ФГЕ и се изпълнява в съответствие с приложимите правила на инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизмите за изпълнение на ФГЕ чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента „InvestEU“ на ЕФК или механизмите за изпълнение на ФГЕ.]
4. [Подкрепата от Съюза под формата на бюджетна гаранция се предоставя до максималния размер на бюджетната гаранция, определена с Регламента за ЕФК или за ФГЕ.]
5. [Когато програмата използва инструмента „InvestEU“ на ЕФК или механизмите за изпълнение на ФГЕ, тя осигурява обезпечаването за бюджетната гаранция и финансирането за финансовите инструменти, включително когато са съчетани с безвъзмездна подкрепа под формата на операция за смесено финансиране.]

Член 9

Допустимост

1. [...]
2. При процедури за възлагане, предоставяне или присъждане при пряко или непряко управление един или повече от следните правни субекти могат да отговарят на условията за предоставяне или получаване на подкрепа от Съюза:
  - а) субекти, установени в държава членка, включително съвместни предприятия и **ad hoc структури**;
  - б) субекти, установени в асоциирана трета държава;

в) **по изключение, когато финансирането на тези субекти е от съществено значение за изпълнението на действието и допринася за постигането на целите, определени в член 3;**

i) международни организации;

[...]ii) други субекти, установени в неасоциирани трети [...].

3. В допълнение към член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 асоциираните трети държави, посочени в член 7, параграф 1 от настоящия регламент, когато е подходящо, могат да участват във всички механизми за възлагане на поръчки, посочени в член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, и да се възползват от тях. Правилата, приложими за държавите членки, се прилагат *mutatis mutandis* за участващите асоциирани трети държави.
4. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, засягащи сигурността или общественения ред, по-специално по отношение на стратегическите активи и интересите на Съюза или на неговите държави членки, се ограничават в съответствие с член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. В съответствие с член 136 от Финансовия регламент за високорискови доставчици се прилагат ограничения в допустимостта в съответствие с правото на Съюза, по съображения за сигурност. **Особено внимание се обръща на действията, свързани с военната мобилност.**²⁶
5. При действия, посочени в член 3, параграф 2, буква а), точка i) от настоящия регламент, оценката на предложения спрямо критериите за възлагане трябва да гарантира, когато е приложимо, че предложените действия са в съответствие с работните планове и актовете за изпълнение относно коридорите, посочени в членове 54 и 55 от Регламент (ЕС) 2024/1679, и отчитат консултативното становище на отговорния европейски координатор съгласно член 52, параграф 9 от този регламент.

---

²⁶ *Може да е необходимо допълнително обмисляне на ограниченията в допустимостта по отношение на военната мобилност в очакване на резултата от хоризонталните обсъждания на МФР.*

6. Предложенията за безвъзмездни средства се изпращат от една или повече държави членки или с одобрението на държавите членки, заинтересовани от проекта[...].
7. [...]
8. В работните програми, посочени в **член 12 от настоящия регламент** и член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509[...], **се определят:**
- а) очакваните резултати;**
  - б) подкрепяните действия, включително проучвания и строително-монтажни работи;**
  - в) ориентировъчен график**
  - г) индикативни налични суми;**
  - д) форми на финансово участие на Съюза;**
  - е) процентни дялове на съфинансирането;**
  - ж) [...] когато е приложимо, **по-подробни** критерии за допустимост за специфични действия, **за да се гарантира постигането на целите, определени в член 3 от настоящия регламент, както и ограничения в съответствие с параграф 4 от настоящия член.****

„Член 9а

Критерии за възлагане

В работните програми се определят прозрачни критерии за подбор и възлагане, които могат да бъдат допълнително описани в документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане. Тези критерии възлагане могат да отчитат приоритета и неотложността, качеството на заявлението, въздействието, зрелостта, както и катализиращия ефект на действието, за да се оцени проектът.

Член 10

Допълващи правила за безвъзмездни средства

1. В допълнение към основанията за намаляване, посочени в член 132, параграф 4 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, размерът на безвъзмездните средства може да се намали при следните условия:
  - а) относно проучванията – когато действието не е започнало в срок от една година от началната дата, посочена в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства;
  - б) относно строително-монтажните работи – когато действието не е започнало в срок от две години от началната дата, посочена в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства;
  - в) след преглед на напредъка по действието е установено, че при изпълнението му са допуснати толкова големи закъснения, че е вероятно целите му да не бъдат постигнати;
2. Споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства може да бъде изменено или прекратено въз основа на условията, посочени в параграф 1.

Преди да бъде взето решение за намаляване или прекратяване на финансирането с безвъзмездни средства, случаят се разглежда всеобхватно и на засегнатите бенефициери се дава възможност да представят своите становища в разумни срокове.

3. Наличните бюджетни кредити за поети задължения, произтичащи от прилагането на параграф 1 или 2, се предоставят по тази програма.
4. Без да се засяга използването на състезателни процедури, когато е целесъобразно в съответствие с член 192, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и в допълнение към член 198 от същия регламент, работната програма, посочена в член 12 от настоящия регламент, може, когато е надлежно обосновано с оглед на необходимостта от улесняване на завършването на даден глобален проект, да уточни действие и бенефициери, и да определи размера, до който предложенията могат да се приканват за продължаване на текущи или завършени действия по програмата, като същевременно се гарантира равното третиране и прозрачността в съответствие с член 191 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Възлагане на текущи действия може да приеме формата на изменение на първоначалното действие, като се добавят нови дейности и се увеличи максималното финансово участие на Съюза. **което да се използва от бенефициерите по това първоначално споразумение за предоставяне на безвъзмездни средства за завършването на глобалния проект.** Бюджетните кредити за поети задължения, посочени в параграф 3 от настоящия член, се използват, за да покрият сумите, резервирани в работната програма за тези възлагания.
5. [За проучвания делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 50 % от общия размер на допустимите разходи.]
6. [За строително-монтажни работи, свързани със специфичната цел, посочена в член 3, параграф 2, буква а), делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 50 % от общия размер на допустимите разходи. Процентният дял на съфинансиране за действия, намиращи се в държави членки с БНД на глава от населението под 90 % от БНД за Съюза, делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 75 % от общия размер на допустимите разходи.]
7. [За строително-монтажни работи, свързани със специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, точка б), се прилага следното:
  - а) делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 50 % от общия размер на допустимите разходи;

- б) процентните дялове на съфинансиране, посочени в точка а), могат да бъдат увеличени най-много до 75 % от общия размер на допустимите разходи за действия, които допринасят за разработването на проекти от общ интерес, за които, въз основа на данните, посочени в член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/869, се счита, че осигуряват висока степен на сигурност на доставките на регионално равнище или в рамките на целия Съюз, засилват солидарността в Съюза или предлагат особено иновативни решения.]

8. [По отношение на строително-монтажни работи, предприети в най-отдалечените региони и попадащи в секторите на транспорта и на енергетиката, се прилага специфичен максимален процент на съфинансиране от 60 %.]
9. Подкрепата, предоставяна от програмата, ускорява или укрепва инвестициите, като допринася за преодоляването на пазарната неефективност или на неоптималните инвестиционни ситуации – пропорционално, с избягване на дублиране или изместване, и като се стимулира частното финансиране, и има добавена стойност за Съюза.

Член 11

Трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници

1. Комисията отправя поне веднъж годишно [...] **покана за финансиране на** трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници въз основа на критериите и процедурата, определени в настоящия член, в делегирания акт, посочен в параграф 4 от настоящия член, и в свързаната работна програма, посочена в член 12.
2. Трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници следва да осигурят спестявания в разходите за внедряването на енергия от възобновяеми източници в Съюза или други ползи за **декарбонизацията,** системната интеграция, **гъвкавостта на системата, съхранението,** сигурността на доставките, конкурентоспособността или иновативността, в сравнение със сходен проект, осъществен само от една от участващите държави членки или от трета държава.

3. В случай на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, заявителят следва да покаже необходимостта да се преодолеят пазарна неефективност или финансови пречки, като например недостатъчната търговска жизнеспособност, високите авансови разходи или липсата на пазарни финанси.
4. До (ден месец година) (или 12 месеца след влизането в сила на настоящия акт) Комисията приема делегиран акт в съответствие с член 14 за допълване на настоящия регламент чрез определяне на специфичните критерии и процедура за подбор на трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, **като се вземат предвид потенциалните специфични ползи за постигане на целите по член 3, параграф 2, буква б), подточки i) и ii), когато трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници са неразривно свързани с разширяването на трансграничните енергийни мрежи.**
5. Комисията може да реши да разпредели бюджета по програмата, предвиден за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, към механизма за финансиране на Съюза за енергия от възобновяеми източници, установен с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999, когато той може да постигне специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, точка б), подточка ii) на регламента, и когато той може да допринесе за намаляване на разходите за капитал за проекти за енергия от възобновяеми източници **или за икономически ефективно интегриране на възобновяеми енергийни източници в енергийната система в съответствие с благоприятната рамка, посочена в член 3, параграф 5, точки а) и б) на Директива (ЕС) 2018/2001.** Общата вноска, направена за периода от 1 януари 2028 г. до 31 декември 2034 г., не надвишава 5 % от бюджета на тази програма, предвиден за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, точка б).
- 5а. Ако вноската от 5 % за механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза е била изцяло разпределена до 1 януари 2031 г., Комисията оценява навлизането на пазара и търсенето на трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници и функционирането на механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза и може да реши да разпредели допълнителна вноска, която не надвишава 5 % от оставащия бюджет на настоящата програма, предвиден за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква б).**

Работна програма

1. Програмата се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.
2. В работните програми се определят, когато е приложимо, дейностите и свързаните с тях суми, които Съюзът подкрепя, които трябва да бъдат изпълнени чрез инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизма за изпълнение на ФГЕ.
  - 2а. При приемането на работните програми в енергийния сектор Комисията отделя особено внимание на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес и свързаните с тях действия, насочени към по-нататъшното интегриране на вътрешния енергиен пазар, прекратяването на енергийната изолираност и премахването на участъците със затруднения в електроенергийните междусистемни връзки.**
  - 2б. В работните програми в енергийния сектор се отбелязват прогнозните суми за специфичните цели в областта на енергетиката, посочени в член 3, параграф 2, буква б), и се вземат предвид промените в енергийната политика на ЕС, наред с другото рамката за декарбонизация на енергийната система.**
3. Работните програми се приемат от Комисията посредством актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата [...] **по разглеждане**, посочена в член 15, параграф 3.
- 3а. Работните програми гарантират съгласуваност и взаимно допълване с Регламент (ЕС) [XXX] [Европейски фонд за конкурентоспособност].**

Член 12а

Предоставяне на финансова подкрепа от Съюза

След всяка покана за представяне на предложения, основаваща се на работните програми, посочени в член 12, Комисията приема акт за изпълнение, в който се посочват размерът на финансовата подкрепа, която да бъде предоставена за избраните проекти или за части от тях, и условията и методите за тяхното изпълнение. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 15, параграф 3.

Член 13

Делегирани актове

След одобрение от заинтересованата държава членка в съответствие с член 172, втора алинея от ДФЕС, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 14[...] от настоящия регламент за изменение на приложението към настоящия регламент по отношение на ориентировъчния списък на проектите.

Член 14

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 11, параграфи 4 и 13, се предоставя на Комисията до 31 декември 2034 г.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 11, параграф 4 и член 13, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник* на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.

Веднага след като приеме даден делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
5. Делегиран акт, приет съгласно член 11, параграф 4 и член 13 влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета. Представители на трети държави или на международни организации не присъстват на разисквания по въпроси, свързани с член 12, параграф 3 от настоящия регламент.

Член 15

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. По въпроси относно целите, посочени в член 3, параграф 2, точка а), комитетът заседава в следната конфигурация: „МСЕ – Транспорт“.

По въпроси относно целите, посочени в член 3, параграф 2, точка б), комитетът заседава в следната конфигурация: „МСЕ – Енергетика“.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член [...] **5** от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3а. По въпроси, свързани с процедурата, посочена в член 12, параграф 3, когато комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта за акт за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

4. Когато становището на комитета трябва да бъде получено по писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в рамките на срока за даване на становище председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане.

5. В съответствие с международните споразумения, сключени от Съюза, представители на трети държави или международни организации могат да бъдат поканени като наблюдатели на заседанията на комитета при условията, определени в неговия процедурен правилник, като се вземат предвид сигурността и общественият ред на Съюза или на неговите държави членки. Представители на трети държави или на международни организации не присъстват на разисквания по въпроси, свързани с член 9 от настоящия регламент.

Член 16

Изменение на Регламент (ЕС) 2024/1679

В член 48 от Регламент (ЕС) 2024/1679 се добавя следният параграф 3:

„3. Комисията може да приеме акт за изпълнение, определящ изискванията относно инфраструктурата, приложими за някои категории инфраструктура, **посочени в параграф 1**, която обслужва както граждански, така и отбранителни нужди („инфраструктура с двойно предназначение“).

Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 61, параграф 3.“.

Член 17

Отмяна

Регламент (ЕС) 2021/1153 се отменя, считано от 1 януари 2028 г.

Член 18

Преходни разпоредби²⁷

- 1.] Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните действия – до тяхното приключване – съгласно Регламент (ЕС) № 1316/2013 и Регламент (ЕС) 2021/1153, които продължават да се прилагат за съответните действия до тяхното приключване.
  - 2.] Финансовият пакет за програмата може да обхваща и разходи за техническа и административна помощ, необходими за осигуряване на прехода между програмата и мерките, приети съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153.
- 2а. Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1328 на Комисията продължава да се прилага, докато не бъде отменен с акта за изпълнение, посочен в член 48, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2024/1679.**

---

²⁷ Може да е необходимо допълнително обмисляне на преходните мерки, включително извънредно начало на допустимостта, ако актът не бъде приет преди 1 януари 2028 г.

Член 19

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2028 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент

Председател

За Съвета

Председател

Приложение към ПРИЛОЖЕНИЕТО

Ориентировъчен списък на проекти от общ интерес с трансгранично измерение, както е посочено в член 3, параграф 2, буква а), първо тире. **Освен ако не е посочено друго, участъците се отнасят до железопътни връзки.**

Атлантически коридор	
FR – ES	Бордо – Бургос
ES – PT	Мадрид – Лисабон
PT – ES	<u>Лисабон</u> - Порто - Виго - Ла Коруня
Коридор Балтийско море – Черно море – Егейско море	
RO – BG	Крайова – София
RO – BG	<u>Букуреш</u> [...] – Гюргево – Русе – Варна
BG – EL	София – Солун
EL – BG	Солун – Александропулис – Бургас
PL – SK – HU	Краков - Кошице - Мишколц
RO – UA	Плоещ — Бакъу - Чернивци
RO – MD	<u>Пашкани</u> - Яш - Кишинев
Коридор Балтийско море – Адриатическо море	
PL – CZ	Катовице/Ополе – Острава – Бърно
AT – SI	<u>Виена</u> – Грац – Марибор
<u>AT – IT</u>	<u>Вилах – Удине – Триест</u>
AT - SK[...]	Виена - Братислава[...]
<u>AT – HU</u>	<u>Виена – Будапеща</u>
<u>SK – HU</u>	<u>Братислава – Будапеща</u>
<u>AT – HU – HR</u>	<u>Виена – Сомбатхей – Загреб</u>

PL – SK	Катовице – Жилина
Средиземноморски коридор	
FR – IT	Лион – <u>Торино</u> [...]
FR – ES	Монпелие – Перпинян – Барселона – <u>Валенсия</u>
FR – IT	<u>Марсилия</u> – Ница – Генуа
<u>HR – HU</u>	<u>Риека – Загреб – Секешфехервар</u>
IT – SI	<u>Венеция</u> – Триест/ <u>Копер</u> – Дивача – Любляна
HU – UA	Ниредхаза – Чоп
Коридор Северно море – Рейн – Средиземно море	
FR – BE	Сена – Еско, <u>включително притоци</u> (вътрешен воден път)
NL – DE	Арнем – Емерих – Оберхаузен
<u>NL – DE</u>	<u>Айндховен – Мьонхенгладбах</u>
BE – NL	Гент – Тернхойзен
<u>BE – NL</u>	<u>Брюксел – Амстердам</u>
BE – LU	Намюр – Люксембург/ <u>Бетембург</u>
IT – CH	<u>Генуа</u> – Милано/ <u>Новара</u> – <u>Киасо</u> [...] – <u>Бриг</u>
DE – CH	Карлсруе – Базел
IE – UK	Дъблин – Белфаст
Коридор Северно море – Балтийско море	
<u>FI - EE - LV - LT - PL</u>	<u>Тампере - Хелзинки</u> - Талин - Рига - Вилнюс - Варшава (<u>обхваща</u> Rail Baltica)
DE – PL	Берлин – Шчечин
DE – PL	Берлин - Франкфурт[...] (<u>Одер</u>) - Познан[...] - <u>Варшава</u>
PL – UA	Краков - Лвов
PL – UA	Люблин – Ковел

Коридор Рейн – Дунав	
DE – CZ	Нюрнберг/Регенсбург – Пилзен – Прага
DE – CZ	Дрезден – Прага/ <u>Колин</u>
CZ – AT – SK	<u>Прага</u> - Бърно - Виена / Братислава
DE - AT - SK - HU - HR - <u>BiH - RS</u> - RO - BG - <u>MD</u> - <u>UA</u>	Рейн/Дунав, <u>включително притоци</u> (вътрешен воден път)
[...] CZ – <u>SK</u>	Оломоуц (Злин) – Жилина
HU – RO	Будапеща – [...]Тимишоара
<u>HU – RO</u>	<u>Будапеща – Клуж – Букурещ</u>
SK – UA	Кошице – Чоп
Скандинавско–средиземноморски коридор	
<u>DE</u> [...] - AT - <u>IT</u> [...]	Мюнхен – <u>Инсбрук</u> – Верона (обхващащ базовия тунел „Бренер“)
<u>DK</u> [...] - <u>DE</u> [...]	Копенхаген – Любек (обхващащ [...] <u>постоянната транспортна връзка</u> в пролива Фемарн-Белт)
SE – FI	Юмео – Люлео – Оулу (Коридор Ботнически залив)
<u>SE – FI</u>	<u>Стокхолм – Турку – Хелзинки</u>
SE – NO	Стокхолм – Осло
<u>SE – NO</u>	<u>Гьотерборг – Осло</u>
<u>SE – NO</u>	<u>Люлео – Нарвик</u>
Коридор Западни Балкани – Източно Средиземноморие	
AT – SI	Вилах – Любляна
HR – SI	Загреб – Любляна
EL – MK	Солун – Гевгелия – Скопие
BG – RS	София – Ниш

<u>BG – MK</u>	<u>София – Скопие</u>
HR – RS	Загреб – Белград
Воден транспорт	
	Европейско морско пространство и пристанища от трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) <u>(включително връзки с вътрешността на съответната страна)</u>
Широкообхватна мрежа	
FR – ES	Пау – Канфранк
<u>ES – PT</u>	<u>Севиля – Фаро</u>
<u>BE[...]</u> - <u>FR[...]</u>	Монс – Валансиен
NL – DE	Гронинген – Олденбург
PL – CZ	Вроцлав – Прага
<u>DE[...]</u> - <u>AT[...]</u>	Мюнхен – Линц
BE - <u>NL[...]</u> [...] <u>DE[...]</u>	Антверпен – Венло – Мьонхенглабах
<u>EL – AL</u>	<u>Солун – Дурьс</u>
<u>EL – MK</u>	<u>Флорина – Велес</u>
<u>SE – NO</u>	<u>Сундсвал – Трондхайм</u>